HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

25 octombrie 2007 *

În cauza C-427/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Commissione tributaria regionale di Genova (Italia), prin Decizia din 31 ianuarie 2005, primită de Curte la 1 decembrie 2005, în procedura

Agenzia delle Entrate — Ufficio di Genova 1

împotriva

Porto Antico di Genova SpA,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul G. Arestis (raportor), doamna R. Silva de Lapuerta, domnii E. Juhász și J. Malenovský, judecători,

* Limba de procedură: italiana.

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 februarie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Porto Antico di Genova SpA, de I. Vigliotti, avvocato;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul M. Massella Ducci Teri, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul francez, de domnii G. de Bergues și J.-C. Gracia, în calitate de agenți;

— pentru Irlanda, de domnii D. O'Hagan și N. O'Hanlon, în calitate de agenți, asistați de domnul A. Aston, SC;

— pentru guvernul olandez, de doamna H. G. Sevenster și de domnul P. van Ginneken, în calitate de agenți;

— pentru guvernul suedez, de domnul A. Kruse, în calitate de agent;

— pentru guvernul Regatului Unit, de doamna C. White, în calitate de agent, asistată de doamna J. Stratford, barrister;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii E. Traversa și L. Flynn, în calitate de agenți, asistați de A. Colabianchi, avvocato,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 mai 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea colaborării între diferite fonduri structurale, pe de o parte, și între acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și alte instrumente financiare existente, pe de altă parte (JO L 374, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 20, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4253/88”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Agenzia delle Entrate — Ufficio di Genova 1 (Agenția fiscală Genova 1, denumită în continuare „Agenzia”), pe de o parte, și societatea Porto Antico di Genova SpA (denumită în continuare „Porto Antico”), pe de altă parte, ca urmare a respingerii cererii formulate de aceasta din urmă în vederea rambursării sumelor pe care le achitase, pentru anul 2000, ca impozit pe venitul persoanelor juridice și ca taxă regională pe producție.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Alineatul (3) al doilea paragraf al articolului 21, intitulat „Plăți”, din Regulamentul nr. 4253/88 avea următorul cuprins:

„Plățile trebuie efectuate către beneficiarii finali fără nicio deducere sau reținere care ar putea reduce cuantumul ajutorului financiar la care aceștia au dreptul.” [traducere neoficială]

Reglementarea națională

4 Articolul 55 alineatul (3) din Decretul nr. 917 al Președintelui Republicii din 22 decembrie 1986 (supliment ordinar la GURI nr. 302 din 31 decembrie 1986, denumit în continuare „Decretul prezidențial nr. 917/86”), în versiunea aplicabilă acțiunii principale, prevedea:

„În plus, sunt considerate profituri excepționale:

a) […]

b) avantajele, în bani sau în natură, obținute cu titlu de subvenție sau de liberalitate, cu excepția subvențiilor prevăzute la articolul 53 alineatul (1) literele (e) și (f) și a celor pentru achiziționarea de bunuri amortizabile, independent de tipul de finanțare. Aceste avantaje contribuie la constituirea venitului din exercițiul în cursul căruia au fost încasate sau, în cotă constantă, a venitului din exercițiul fiscal în cursul căruia au fost încasate și, cel mult, din cele patru exerciții fiscale următoare. […]”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

5 Reiese din decizia de trimitere că, în ceea ce privește impozitul pe venitul persoanelor juridice și taxa regională pe producție, conform articolului 55 alineatul (3) litera (b) din Decretul prezidențial nr. 917/86, Porto Antico a inclus în declarația sa de venituri pe anul 2000 subvențiile plătite de fondurile structurale comunitare și de Regiunea Liguria în cadrul perioadei de programare 1994-1999.

6 Considerând că se săvârșise o eroare prin includerea acestor subvenții în calculul venitului său impozabil pe anul 2000, la 22 aprilie 2002, Porto Antico a formulat o cerere către Agenzia solicitând rambursarea sumelor pe care, în opinia sa, le achitase fără temei legal. În această cerere, societatea a susținut că articolul 55 alineatul (3)

litera (b) din Decretul prezidențial nr. 917/86 era contrar articolului 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88.

7 Întrucât nu a primit niciun răspuns din partea Agenzia, ceea ce echivala cu o decizie implicită de respingere a cererii formulate de Porto Antico, aceasta din urmă a introdus o acțiune la Commissione tributaria provinciale di Genova care, prin Hotărârea din 10 aprilie 2003, a admis acțiunea și a dispus restituirea sumelor plătite fără temei legal de această societate.

8 La 10 martie 2004, Agenzia a declarat apel împotriva hotărârii menționate la Commissione tributaria regionale di Genova. Întrucât a ridicat problema compatibilității articolului 55 alineatul (3) litera (b) din Decretul prezidențial nr. 917/86 cu Regulamentul nr. 4253/88, aceasta a considerat necesar să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispoziția articolului 21 alineatul (3) [al doilea paragraf] din Regulament[ul] [nr. 4253/88] […] este compatibilă cu articolul 55 din [Decretul prezidențial nr. 917/86] (în versiunea în vigoare pentru anul 2000), care include subvențiile comunitare în determinarea venitului impozabil din punct de vedere fiscal?

2) În cazul declarării incompatibilității, aceasta privește numai contribuțiile plătite de organismele comunitare sau privește și contribuțiile stabilite prin DOCUP (document unic de programare economică) în sarcina organismelor naționale?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

9 Prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări fiscale naționale, precum articolul 55 alineatul (3) litera (b) din Decretul prezidențial nr. 917/86, care include subvențiile plătite de fondurile structurale comunitare în determinarea venitului impozabil.

10 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, deși fiscalitatea directă este de competența statelor membre, acestea din urmă trebuie totuși să exercite această competență cu respectarea dreptului comunitar (Hotărârea din 11 august 1995, Wielockx, C-80/94, Rec., p. I-2493, punctul 16, și Hotărârea din 7 septembrie 2004, Manninen, C-319/02, Rec., p. I-7477, punctul 19). În special, reglementarea națională nu trebuie să împiedice funcționarea mecanismului instituit prin Regulamentul nr. 4253/88 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 martie 1981, Irish Creamery Milk Suppliers Association și alții, 36/80 și 71/80, Rec., p. 735, punctul 15).

11 În această privință, articolul 21 alineatul (3) al doilea paragraf din regulamentul menționat prevede că „[p]lățile trebuie efectuate către beneficiarii finali fără nicio deducere sau reținere care ar putea reduce cuantumul ajutorului financiar la care aceștia au dreptul.”

12 Reiese cu claritate din cuprinsul dispoziției respective că aceasta interzice orice prelevare din subvențiile alocate beneficiarilor fondurilor structurale. Trebuie constatat că aceeași dispoziție nu exclude posibilitatea ca venitul din care fac parte aceste subvenții în temeiul Decretului prezidențial nr. 917/86 să facă obiectul unei impuneri.

13 Trebuie arătat că deja Curtea s-a pronunțat cu privire la aplicabilitatea articolului 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 în contextul sumelor plătite sub formă de ajutoare din Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA), secțiunea „Orientare”. Într-adevăr, Curtea a statuat că interzicerea deducerilor prevăzute de această dispoziție nu poate fi interpretată într-un mod pur formal, în sensul că se aplică numai deducerilor operate efectiv la momentul plăților, și că, prin urmare, interzicerea oricărei deduceri trebuie să privească toate obligațiile care se află într-un raport direct și intrinsec cu sumele plătite (a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2006, Comisia/Portugalia, C-84/04, Rec., p. I-9843, punctul 35).

14 În consecință, în scopul de a determina dacă articolul 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 se opune unei reglementări precum cea din acțiunea principală, trebuie analizat dacă prelevarea fiscală prevăzută în Decretul prezidențial nr. 917/86 se află într-un raport direct și intrinsec cu plata subvențiilor acordate de fondurile structurale comunitare.

15 În prezenta cauză, după cum a arătat avocatul general la punctul 28 din concluzii, cuantumul subvențiilor comunitare primite de Porto Antico constituie un element de activ al acestei societăți care, eventual cumulat cu alte venituri, este luat în considerare în calculul bazei de evaluare a impozitului pe venit, acest cuantum fiind astfel supus regimului general de impunere instituit prin decretul prezidențial menționat în același mod ca și toate celelalte venituri ale Porto Antico.

16 Or, trebuie să se constate că impozitarea prevăzută în Decretul prezidențial nr. 917/86 este independentă de existența cuantumului subvențiilor comunitare plătite către Porto Antico. Această impozitare nu corespunde unei prelevări având o legătură specială cu contribuția financiară de care a beneficiat această societate, ci se aplică fără distincție tuturor veniturilor acesteia din urmă.

17 Prin urmare, nu s-ar putea susține că prelevarea fiscală din cauza principală, astfel cum este prevăzută în decretul prezidențial menționat, constituie o deducere sau o reținere în sensul articolului 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88, care reduce sumele plătite de Fondurile structurale comunitare și are un raport direct și intrinsec cu acestea, deși este posibil, după cum arată Porto Antico, să se determine cu precizie cuantumul impozitului național aplicat acestor sume.

18 În consecință, deducerile sau reținerile care au ca efect reducerea cuantumului subvențiilor comunitare primit de beneficiar și care nu au o legătură directă și intrinsecă cu acestea, cum sunt cele care rezultă dintr-o prelevare fiscală similară celei prevăzute în Decretul prezidențial nr. 917/86, nu împiedică aplicarea efectivă a mecanismului instituit prin Regulamentul nr. 4253/88 și, prin urmare, acest regulament nu se opune aplicării unor astfel de deduceri sau rețineri.

19 Pe de altă parte, contrar celor arătate de Porto Antico, trebuie adăugat că diferențele care există între beneficiarii fondurilor structurale ca urmare a impozitării la cote diferite a sumelor care constituie ajutoare comunitare, în statele membre, nu pot fi considerate de natură a încălca principiul egalității de tratament, care impune ca situațiile comparabile să nu fie tratate în mod diferit, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea în special Hotărârea din 12 iulie 2001, Jippes și alții, C-189/01, Rec., p. I-5689, punctul 129, și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Laserdisken, C-479/04, Rec., p. I-8089, punctul 68).

20 Într-adevăr, pentru ca acest principiu să fie aplicabil, ar fi necesar ca situația beneficiarilor ajutoarelor comunitare să fie comparabilă. Or, aceasta nu se regăsește atunci când beneficiarii primesc astfel de ajutoare într-un context socioeconomic propriu fiecărui stat membru și când, în lipsa unei armonizări comunitare privind determinarea venitului impozabil, există încă neconcordanțe obiective între reglementările din statele membre în acest domeniu, dând astfel naștere în mod inevitabil la asemenea diferențe între acești beneficiari.

21 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie răspuns la prima întrebare că articolul 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 4253/88 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări fiscale naționale, precum cea din articolul 55 alineatul (3) litera (b) din Decretul prezidențial nr. 917/86, care include subvențiile plătite de fondurile structurale comunitare în determinarea venitului impozabil.

Cu privire la a doua întrebare

22 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare adresată de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

23 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 21 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE)

nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea colaborării între diferite fonduri structurale, pe de o parte, și între acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și alte instrumente financiare existente, pe de altă parte, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări fiscale naționale, precum cea din articolul 55 alineatul (3) litera (b) din Decretul nr. 917 al Președintelui Republicii din 22 decembrie 1986, care include subvențiile plătite de fondurile structurale comunitare în determinarea venitului impozabil.

Semnături